

Amsterdam, 28 juni 2023

Betreft:

Speculatie op grondstoffenmarkten, in het bijzonder voedselgrondstoffen, veroorzaakt honger

Geachte heer Rutte, geachte mevrouw Adriaansens,

Nu de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van de EU op het punt staan om de herziening van de Europese regelgeving voor financiële markten, MiFID 2, af te ronden, dringen wij aan op de noodzaak om deze markten beter te reguleren: onze voedselzekerheid hangt ervan af.

In 2008 is speculatie al geïdentificeerd als een versnellende factor in de mondiale voedselcrisis: 15 jaar later laten de Russische invasie in Oekraïne en de daaruit voortvloeiende opkomst van speculanten op de voedselgrondstoffenmarkten zien dat het probleem nog steeds niet is opgelost. Op het hoogtepunt van de crisis werd 80% van de tarweaankopen als speculatief gekwalificeerd en voornamelijk gedaan door financiële spelers: beleggingsfondsen en investeringsbanken.

Elke voedselcrisis blijft dus een kans voor speculanten om buitengewone winsten te maken, met dramatische gevolgen voor de stijgende voedselprijzen en uiteindelijk voor de toegang tot voedsel voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen. Terwijl de tien grootste beleggingsfondsen in het eerste kwartaal van 2022 meer dan twee miljard winst maakten door in te zetten op de graan- en sojamarkten, nam de voedselonzeekerheid toe en zagen graan-importerende landen de prijs van hun voedsel verdubbelen.

We worden momenteel geconfronteerd met de derde grote voedselcrisis van de 21e eeuw. Het is niet langer aanvaardbaar dat financiële spelers en grote economische machten zoals Archer Daniel Midland Company, Bunge, Cargill en Louis-Dreyfus (die gezamenlijk zo'n 80% van de voedselmarkt bepalen) winst maken op honger. Deze spelers speculeren met voedsel op momenten dat de nood hoog is en de toegang tot voedsel moeilijk. We moeten de financiële markten reguleren om een einde te maken aan deze praktijken.

We vragen u in het bijzonder om in de definitieve tekst de reguleringsmechanismen te behouden waarover het Europese Parlement heeft gestemd:

1) Onderwerp grote multinationals aan dezelfde regels als financiële spelers.

Multinationals, waaronder Archer Daniel Midland Company, Bunge, Cargill en Louis-Dreyfus, kunnen niet worden onderworpen aan dezelfde regels als een kleine coöperatie en zouden daarom niet moeten kunnen profiteren van de vrijstelling voor ondersteunende activiteiten.

2) Gebruik een onderbrekingsmechanisme wanneer de volatiliteit een bepaalde drempel overschrijdt.

Markttoezichthouders moeten kunnen eisen dat dit mechanisme in werking treedt wanneer de markt op hol slaat. Om dit te bereiken is meer transparantie nodig, moeten de financiële markten hun gegevens communiceren en moeten de beginselen waarop het mechanisme is gebaseerd in heel Europa worden geharmoniseerd.

3) Voer strengere positielimieten in.

De positielimieten zijn te hoog om een regulerende rol te spelen: we vragen om een herzieningsclausule in 2025 om deze limieten opnieuw te definiëren. Dit kan op basis van een impactstudie van de huidige limieten.

4) Stel een minimumperiode vast voor het aanhouden van grondstoffen-futures

Handel voor zeer korte perioden versterkt de mogelijkheid voor speculanten om winst te maken op voedsel, ten koste van producenten en commerciële spelers, en de afdekkingsrol die de markt zou moeten spelen.

In juni 2022 heeft de G7 ook bevestigd dat ze *"elk speculatief gedrag dat de voedselzekerheid of de toegang tot een evenwichtige voeding voor kwetsbare landen of bevolkingsgroepen in gevaar brengt"* wil bestrijden.

Nu het hoofd van het Wereldvoedselprogramma vorig jaar aankondigde dat de wereld *"geconfronteerd wordt met de ergste voedselcrisis sinds de Tweede Wereldoorlog"*, mogen de mislukkingen uit het verleden niet herhaald worden. Het is meer dan ooit tijd voor een ambitieuze aanpak om de voedselmarkten te reguleren.

Daarom vragen onze organisaties u om concrete maatregelen te steunen om voedselspeculatie aan te pakken, door middel van de herziening van de Europese regelgeving voor financiële markten (MiFID).

We kijken uit naar uw antwoord en beantwoorden graag al uw vragen.

Met vriendelijke groeten,

Nicole van Gemert, directeur foodwatch Nederland

Cécile Duflot, directeur Oxfam Frankrijk

Jean-François Dubost, head of advocacy CCFD-Terre Solidaire

Jörg Rohwedder, international executive director foodwatch International